

НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЕКОЛОГІЧНИЙ ЦЕНТР
УКРАЇНИ

CEE bankwatch
network

**Будівництво та експлуатація комплексу «Вінницький бройлер»:
екологічні та соціальні аспекти**

План звіту

Вступ	2
Птахокомплекс Вінницький бройлер	2
Загальні відомості про підприємство	2
Структура комплексу та загальні технічні характеристики об'єктів	3
Комплекс по виробництву кормів	5
Інкубатор-птахівнича станція	6
Бригади по вирощуванню курчат – бройлерів	7
Забійний цех	9
Екологічні та соціальні проблеми будівництва та експлуатації	9
Екологічні проблеми	9
Зауваження щодо документації	9
Зауваження щодо будівництва та експлуатації	12
Соціальні проблеми	14
Основні проблеми	18
Рекомендації	18
Додаток А Зустрічі, проведені в рамках дослідження	20
Додаток Б Захист тварин призначених до забою: рекомендації щодо умов утримання, перевезення та забою	21
Джерела	22

Вступ

У 2010 році розпочалося будівництво найбільшого комплексу з вирощування курчат-бройлерів та виробництва товарного м'яса курки у Європі потужністю 440 тисяч тонн курятини на рік, які планується отримувати вже через вісім років після початку будівництва.¹ Комплекс складатиметься з 28 об'єктів, які забезпечать всі етапи вирощування бройлерів та виробництва м'яса: від інкубатору для виведення курчат, заводу для виробництва кормів та комплексу вирощування, забоєного цеху та власних очисних споруд.² Всі об'єкти комплексу «Вінницький бройлер» Миронівського хлібопродукту територіально розташовані у Вінницькій області поблизу м. Ладизин. Громади міста та населених пунктів, які знаходять в безпосередній близькості від об'єктів комплексу, неодноразово висловлювали стурбованість ходом утвердження документації на об'єкти, потенційними негативними впливами будівництва та експлуатації. Цей звіт призначений висвітлити основні питання які виникають в громадськості в зв'язку з будівництвом та експлуатацією комплексу Вінницький бройлер.

Звіт складається з чотирьох частин: огляду підприємства та його об'єктів, основних зауважень щодо екологічних та соціальних аспектів функціонування проекту та рекомендацій громадськості щодо його подальшої діяльності. Звіт виконаний ГО Національний екологічний центр України, м. Київ, за участі ГО Народний центр екологічного контролю, м. Ладизин, у 2012 році.

Птахокомплекс Вінницький бройлер

Загальні відомості про підприємство³

Комплекс по виробництву курятини Вінницький бройлер належить до ВАТ Миронівський хлібопродукт, до складу якого входять підприємства тваринництва та рослинництва. Відкрите акціонерне товариство Миронівський хлібопродукт (МХП) — агропромислова компанія, заснована в 1998 році. Компанія є вертикально інтегрованою. Компанія має не зовсім зрозумілу структуру філій, батьківське підприємство Миронівський хлібопродукт зареєстроване в Люксембурзі, що впливає на систему обліку податків та зважаючи на масштабність підприємства, загальну вигідність підприємства для країни та місцевого населення.

В 2011 році прибутки компанії склали 944 млн. доларів США (у 2009 - 711 млн. доларів США).⁴ Компанія на сьогодні забезпечує 50% ринку м'яса птиці. У планах стати найбільшим виробником курятини у Європі та експортувати продукцію на ринки Близького Сходу, Центральної Азії, північної Африки та Європейського Союзу.⁵

МХП виділяє три основних напрямки своєї діяльності⁶:

- птахівництво і супутні виробництва (виробництво охолодженої курятини, продуктів швидкого приготування, соняшникової олії);

¹ <http://www.mhp.com.ua/uk/operations/op-vinnitskaja-ptitsefabrika-oao-mkhp>

² <http://www.mhp.com.ua/uk/operations/op-vinnitskaja-ptitsefabrika-oao-mkhp>

³ <http://www.mhp.com.ua/en/node/426/>

⁴ Annual report 2011: <http://www.mhp.com.ua/userfiles/report/white/>

⁵ Annual report 2011: <http://www.mhp.com.ua/userfiles/report/white/>

⁶ <http://www.mhp.com.ua/>

- рослинництво (виращування кукурудзи, соняшника, пшениці, ріпаку);
- інші сільськогосподарські операції (виготовлення яловичини, фуа-гра, ковбасних виробів і копченини, фруктів).

На Українському ринку компанія представлена такими брендами як Наша ряба, Фуа гра, Сертифікований ангус, Легко!, Дружба народів, Бащинський та Європродукт. Компанія позиціонує себе як провідного виробника м'яса курки в Україні з повним виробничим циклом. Наразі працює шість підприємств з виробництва м'яса курки: Старинська птахофабрика, Шахтарська Нова, Миронівська, птахофабрика Дружба народів Нова, Оріль Лідер та Перемога Нова.

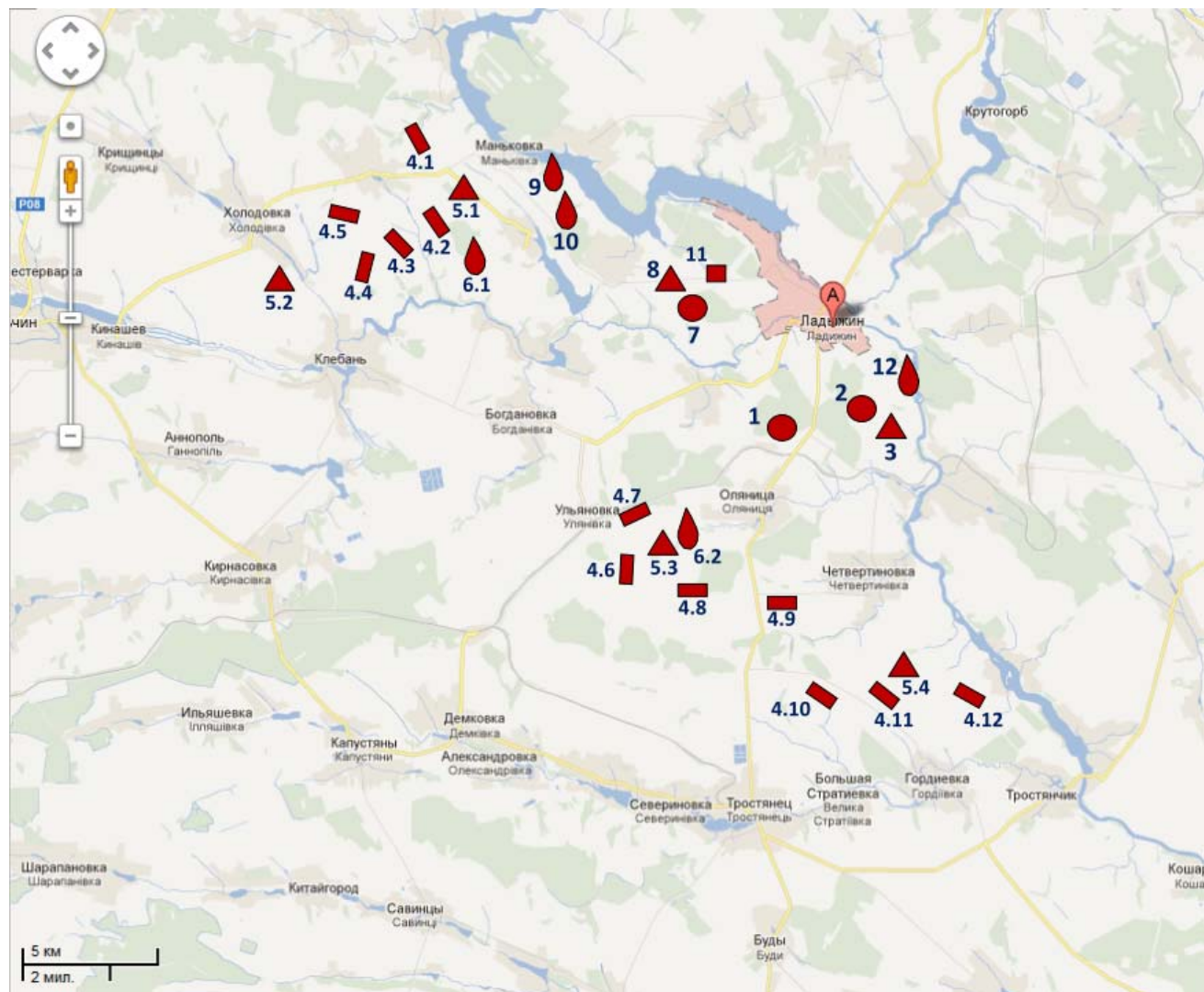
Будівництво Вінницького комплексу біля міста Ладижин, найбільшого комплексу з виробництва курятини в Європі, ведеться з 2010 року. Очікується, що перша черга буде запущена в експлуатацію на початку 2013 року, на потужність у 220 тис. тонн курятини на рік комплекс вийде до 2015 року. Загалом комплекс розрахований на 440 тис. т курятини на рік повних потужностей, які розраховують запустити до 2018 року. Майбутній комплекс складатиметься з бройлерної птахофабрики (інкубатор, 12 бригад на 38 пташників кожний, забійний цех), комбікормового заводу, олійнопресового заводу та інфраструктури, що обслуговуватиме підприємство. На липень 2012 завершено будівництво частини адміністративних споруд, електропідстанції загальною потужністю 100 Мегават, зовнішніх мереж електропередач і зовнішнього газопостачання, інкубатора, будівництво та встановлення обладнання зерносховищ для соняшника (200 тис. м³) та зерна (200 тис. м³). Завершується будівництво бригад з вирощування курчат-бройлерів, забійного цеху для першої черги, комбікормового та олійнопресового заводу, зовнішніх джерел (мереж) водопостачання. Планується, що комплекс буде працювати цілодобово 6 днів на тиждень

Структура комплексу та загальні технічні характеристики об'єктів

Комплекс «Вінницький бройлер» має три філії: (1) філія птахокомплексу, до якої входять інкубатор, бригади по вирощуванню курчат, послідосховища, котельня, автопарк та ремонтні служби; (2) філія забійного цеху до якої входять власне забійний цех та очисні споруди цеху; та (3) філія комплексу з виробництва кормів. Просторове розташування об'єктів комплексу представлено на мапі.

Умовні позначки:

1. Комплекс по виробництву кормів
2. Інкубатор – птахівнича станція
3. Очисні споруди інкубаторно-птахівничої станції
4. Бригади по вирощуванню курчат-бройлерів (12 бригад: 4.1-4.12)
5. Послідосховища для бригад 1-2; 3-5; 7-9; 10-12 (4 послідосховища: 5.1-5.4)
6. Споруди очистки вод після миття пташників бригад 1-5, 6-12 (2 об'єкти: 6.1-6.2)
7. Комплекс по забою курчат
8. Очисні споруди комплексу по забою
9. Водозабір з насосною станцією
10. Водофільтрувальна станція
11. Трансформаторна підстанція
12. Скид птахофабрики

Огляд технічних характеристик окремих об'єктів переважно базується на документах ОВНС та висновках екологічної державної експертизи. Розробку документації ОВНС для всіх об'єктів комплексу було виконано підприємством Спектр, що власне належить до ВАТ «Миронівський хлібопродукт». Для деяких об'єктів (наприклад забойного цеху) лише висновки екологічної експертизи були доступними у електронному вигляді, що обумовило обмеженість інформації по цим об'єктам у звіті. Для інших об'єктів (а саме, для очисних споруд, послідосховищ, водозабору та водофільтрувальної станції, трансформаторній підстанції та скиду) ОВНСи та висновки екологічної експертизи не були доступні в електронному вигляді, тому опис цих об'єктів відсутній.

Комплекс по виробництву кормів

Рис. Офісне приміщення та будівлі комплексу виробництва кормів

Площа земельної ділянки комплексу складає 90 га, з них площа забудови – 52 га. Комплекс включає елеватор соняшника місткістю 200 тис м^3 , елеватор зернових культур місткістю 200 тис м^3 , оліє пресового цеху, потужністю 180 тонн на добу для переробки насіння соняшнику з резервуарним парком олії, місткістю 9 тис м^3 , комбікормового заводу, потужністю 180 тонн на годину комбікормів та допоміжних виробництв. Елеватори призначені для приймання насіння соняшника та зернових культур з автотранспорту та залізничних вагонів. На території комплексу також запланована АЗС для заправки транспорту підприємства, а також для обслуговування великогабаритних машин.

Плановане споживання води для виробничих та господарсько-побутових потреб становить 407195 м^3 на рік, 1253 м^3 на добу, 80 м^3 на годину. Водопостачання здійснюється з власного водогону з Ладизинського водосховища.

Обсяги стічних вод складають 105971,3 м^3 на рік, 340,4 м^3 на добу, 40,5 м^3 на годину. Господарчо-побутові стоки відводитимуться на очисні споруди повної біологічної очистки, розташовані на майданчику інкубаторо-птахівничої станції. Забруднені виробничі стічні води направлятимуться на очисні споруди комплексу для попередньої очистки.

Викиди в атмосферу складають 76579 тонни на рік включаючи 76237,7 тонни парникових газів на рік.

Виробничі та аспіраційні відходи вивозяться автотранспортом на утилізацію. Кормові відходи використовуються для годівлі птиці. Відходи при очищенні соняшника і кукурудзи (134,8 тонн на добу) відправляють на спеціалізовані підприємства для

переробки. Лушпиння соняшнику (300 тонн на добу) використовують як паливо для котельні і на підстилку птиці. Попіл з котельні (3,9 тонн на добу) реалізується як мінеральне добриво.

Інкубатор-птахівнича станція

Інкубатор-птахівнича станція займає ділянку площею 37,76 га, з них під власне споруду інкубатору відведено 8,1762 га. Межі санітарно – захисної зони об'єкту - 1200 м.

Станція розрахована на 972 712 яєць на день та 303 486 010 яєць на рік, вихід добового молодняка курчат-бройлерів - 219 648 000 на рік. Станція складається з 12 інкубаційних залів (на 23 443 200 яйце місць), 22 вивідних зали (на 6 462 720 яйце місць). Виводимість добових курчат – 75%, збереження – 0,965. Тривалість циклу виведення добових курчат – 27 діб (18,5 діб – період інкубації, 3 доби – період виведення, 5 діб – санітарна перерва). Добові курчата перевозяться на птахофабрику спецавтотранспортом, місткістю 40 тис. голів. Спецавтомобіль вміщує 20 візків з двома штабелями ящиків по 10 штук для курчат місткістю 100 голів

Інкубаторно-птахівнича станція включає: власне інкубаторій з адміністративно-побутовим корпусом, корпусом виробничих приміщень, прохідну з мийкою автомобілів; дизбар'єри (3 одиниці), очисні споруди дощового стоку; очисні споруди мийки автомобілів; каналізаційну насосну станцію з камерою переключення (5 одиниць); каналізаційну насосну станцію підкачки до резервуара – усереднювача з камерою переключення; резервуар – усереднювач з розподільчою камерою; жиρούловлювач; котельню; сховище резервного дизпалива; газорозподільний пункт; резервуар чистої води; насосну станцію II підйому; гостьовий майданчик для стоянки на 30 автомобілів; майданчик для відпочинку.

На станції використовується обладнання фірми HatchTech (Нідерланди), для інкубації курячих яєць – шафа інкубаційна MicroClimer на 126720 яєць (185 штук на проектну потужність); для виведення молодняку – шафа вивідна MicroClimer на 42240 яєць (153 штуки на проектну потужність). Обладнання забезпечує близько 100% автоматизацію регулювання систем мікроклімату та очищення повітря від пуху молодняку (відпрацьоване повітря містить 7,7 г пуху на 1 000 курчат).

Потреби газу для станції складають 7067 тис.нм³/рік від зовнішніх мереж газопостачання через запроектовані ГРП. Теплопостачання забезпечується власною газовою котельнею, енергопостачання - від ПС – 110/35/10 кВ ККЗ у кількості 52 318,56

кВт·год/рік. Аварійне енергопостачання забезпечують дизельні електростанції зі стаціонарними дизель-генераторами (дизельне паливо).

Для водопостачання використовуватиметься водогін з Ладжинського водосховища. Необхідна кількість води - 331,7 м³/год, 558,38 м³/добу, 157 766,4 м³/рік.

Під час роботи станції утворюються: викиди в атмосферу, тверді відходи та стічні води. Викиди в атмосферу складають 13820,7 тонни на рік, з них парникових газів - 13739,8 тонни на рік (метан - 0,234 тонн на рік, оксид азоту 0,0234 тонн на рік, діоксид вуглецю - 13739,4 тонн на рік).

Тверді відходи виробництва складають незапліднені яйця - 6420 кг на добу, 2003,0 т на рік; невиведені ембріони – 2825 кг на добу, 881,4 тонн на рік; шкарлупа яєць після виведення - 8449 кг на добу, 2636,1 тонн на рік та пух – 5,9 кг на добу, 1,8 тонн на рік. Відходи інкубації та виведення курчат за допомогою вакуум-насосів та системи проводів надходять в танки для відходів ємкістю по 9 м³, встановлені на колісних базах автотранспорту в окремому приміщенні з контрольованим температурним режимом.

Кількість стічних вод від станції - 126 738,7 м³/рік, 357,22 м³/добу, 64,2 м³/год. Існує господарчо-побуова, виробнича та дощова каналізація; заплановано локальні очисні споруди стічних вод від мийки автотранспорту та очисні споруди дощових стічних вод.

Бригади по вирощуванню курчат – бройлерів

Загалом плануються будівництво 12 бригад що мають різну географічну прив'язку (див рис.1), проте мають подібні технічні характеристики. Площа ділянки бригади в середньому становить 23 га, площа забудови в межах ділянки – 102080 м², площа забудови одного пташника – 2534 м², всього бригада складається з 38 пташників. Санітарно-захисна зона для об'єктів такого типу складає 1000 м.

Бригада складається з 38 пташників по 39060 курчат у кожному пташнику; 1484280 курчат у кожній бригаді⁷. Кількість голів на 1 м² складає 15,5. Період вирощування – 41 доба, санітарна перерва – 15 днів, 6,5 циклів на рік. Річний випуск комплексу з 12 бригад – 111,7 млн бройлерів на рік. Для бригад використовується обладнання німецької фірми «Big Dutchman». Поголів'я птиці в пташниках утримується на глибокій підстилці (використовується соняшникове лушпиння) (див. таблицю 1).

⁷ ОВНС бригади №7 по вирощуванню курчат-бройлерів, ст.26

Таблиця 1. Технічні характеристики бригади з вирощування

Індикатор	Одиниці виміру	Кількість
1 Кількість птахів на 1 пташник	птахи	39060
2 Кількість пташників	одиниць	38
3 Кількість птахів на 1 м ²	птахів/м ²	15,5
4 Кількість птахів на місце	тис птахів	1484,28
5 Період росту	днів	41
6 Санітарна перерва	днів	15
7. Кількість циклів на рік	циклів на рік	6,5
8 Річний випуск	тис птахів/рік	9310,15

Джерело: ОВНС для бригади #7, 2010

Річна потреба в електроенергії для однієї бригади складає 12431,0 тис.кВт.год/рік. Загальне річне споживання природного газу - 10873,7 тис. м³ на рік. Витрати газу на один пташник (обігрів теплогенераторами) - 73,6 м³ на год, на одну бригаду - 2796,8 м³ на год. Крім того газ використовується на санрпропуснику (для опалення і гарячого водопостачання) з годинною витратою газу - 10,4 м³/год.

Об'єм водоспоживання для кожної бригади - 130003,4 м³ на рік, 1108,5 м³ на добу, 43,5 м³ на год. З них на потреби виробництва - 116221,2 м³ на рік, 912м³ на добу, 57 м³ на год, на господарчо-побутові потреби - 1963,70 м³ на рік, 5,38м³ на добу, 3,12м³ на год (максимально у виробничий період). Максимальні добові витрати для напування - 15,085 м³ на добу. Витрати води на миття пташника – 3,6 м³ на год. Тривалість миття - не більше 14 годин. Джерелом водопостачання бригад є позамайданчикові мережі водопостачання, які живляться від власного водозабору поблизу с. Заозерне. Стічні води, утворені після миття пташників проходять очистку на локальних очисних спорудах.

Загальна кількість викидів в атмосферу становить 21784,1 тонн на рік з урахуванням важких металів та парникових газів. З них 21542,6 тонни парникових газів на рік (оксиду вуглецю – 21542,5 тонни на рік; метану – 700,2 тонн на рік), а важків металів (пари металічної ртуті) - 3,81x10⁻⁵).

До основних твердих відходів виробництва бригад належить падіж та послід. Відповідно до технологічних розрахунків вибраковка птиці становить 7% від загальної кількості птиці, що вирощується (9647820 тис. голів рік), тобто падіж складає 675347 голів на рік. Падіж птиці буде збиратись у спеціальні контейнери і передаватись на ДП «Тульчинський ветеринарно-санітарний завод» для переробки. Річний вихід посліду з підстилкою з урахуванням усушки (50%) - 34550 тонн на рік. Послід планується відвозити на послідосховище, де він накопичується, зберігається і піддається біотермічній обробці, а потім використовуватись як органічне добриво на полях сільгоспугідь.

Забійний цех

Площа території – 56283 м², площа забудови – 17600 м². До першої черги забійного комплексу входять цех технічних фабрикатів, побутовий блок, відділення флотації №1 та №2, трансформаторна підстанція, резервуари прийому стічних вод, котельня.

Загальні розрахунки витрати води для першої черги – 346,7 м³ на добу, 18,9 л на секунду. Розрахункові витрати стічних вод - 346,7 м³ на добу, 18,9 л на секунду. Кількість викидів забруднюючих речовин в атмосферу становить 9,3 тонни на рік. Відходи після забою птиці планується переробляти на кормові добавки методом пастеризації.

Екологічні та соціальні проблеми будівництва та експлуатації

Будівництво та експлуатація об'єктів Вінницького комплексу по виробництву курятини пов'язані з низькою екологічних та соціальних проблем, що були виявлені шляхом аналізу документації, інтерв'ю із спеціалістами та громадськістю на місцях та безпосереднє обстеження об'єктів будівництва.

Екологічні проблеми

Зауваження щодо документації

Основними процесами, що визначають екологічну та соціальну доцільності і прийнятності планованої діяльності та обґрунтування економічних, технічних, організаційних, санітарних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього середовища є оцінка впливів на навколишнє середовище та екологічна експертиза на її основі. ОВНС та екологічна експертиза відбувається відповідно до вимог та рекомендацій наступних нормативно-правових актів:

- Закон України Про охорону навколишнього середовища, від 25 липня 1991 р.;
- Закон України Про екологічну експертизу, від 9 лютого 1995 р.;
- Закон України Про відходи, від 5 березня 1998 р.;
- Закон України Про тваринний світ, від 3 березня 1993 р.;
- Закон України Про охорону атмосферного повітря, від 16 жовтня 1992 р.;
- ДБН А.2.2-1-2003 “Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) при проектуванні та будівництві підприємств, будинків і споруд”. Основні положення проектування;

- ДБН А.2.2-3-2004 “Склад, порядок розроблення, погодження та затвердження проектної документації для будівництва”.
- Водний Кодекс України, від 6 жовтня 1995 р.;
- Земельний Кодекс України, від 25 жовтня 2001 р.

Відповідно до вимог Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», проекти господарської та іншої діяльності повинні мати матеріали оцінки її впливу на навколишнє природне середовище і здоров'я людей. Оцінка здійснюється з урахуванням екологічної ємкості даної території, стану навколишнього природного середовища в місці, де планується розміщення об'єктів, екологічних прогнозів, перспектив соціально-економічного розвитку регіону, потужності та видів сукупного впливу шкідливих факторів та об'єктів на навколишнє природне середовище. Матеріали ОВНС подаються в складі проектної документації уповноваженим державним органам для експертної оцінки і слугують основою для прийняття рішень про доцільність та прийнятність запланованої діяльності і тому повинні всебічно характеризувати результати оцінки впливів на природне, соціальне, включаючи життєдіяльність населення, і техногенне середовище та обґрунтовувати допустимість запланованої діяльності.

Крім того, оскільки МХП позиціонує себе як компанія, яка відповідає найкращим світовим стандартам та залучає кошти закордонних інвесторів та банків розвитку, оцінка впливів на навколишнє середовище для комплексу Вінницький бройлер має також відповідати вимогам не лише національного, але й міжнародних стандартів. Зокрема, вимогам екологічної та соціальної політики ЄБРР та керівництва для оцінки екологічних та соціальних впливів на навколишнє середовище та участі громадськості (EBRD Environmental and Social policy, Finance of investment projects: ESIA and public consultation, Guidance for local disclosure of Environmental Impact Assessments)⁸.

З урахуванням вимог національного, міжнародного законодавства та стандартів міжнародних фінансових інститутів було складено ряд зауважень щодо проведених оцінок впливів та документації ОВНС для об'єктів комплексу. А саме:

- Відсутні оцінки впливів на навколишнього середовища в процесі будівництва, оцінені лише можливі впливи під час експлуатації об'єктів;⁹
- Не було розглянуто варіантів, що є альтернативними для розміщення об'єктів будівництва та проведено порівняння між різними варіантами використання природних¹⁰, економічних та соціальних ресурсів території. Зокрема, відсутня оцінка варіанту відмови від будівництва, можливі інші варіанти територіального розміщення, розмірів виробництва та технологій, не була доведена доцільність проекту в порівнянні з альтернативними варіантами;
- Розділи ОВНСів щодо впливів запланованих об'єктів на біологічне різноманіття не розроблені в достатньому обсязі. Наприклад, в документах ОВНС на комбікормовий завод зазначено, що відстань від об'єкту до найближчої лісової

⁸ <http://www.ebrd.com/environment/e-manual/r16eia.html>

⁹ ДБН А.2.2-1-2003 Проектування. Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) при проектуванні і будівництві підприємств, будинків і споруд (п. 2.1)

¹⁰ ДБН А.2.2-1-2003 Проектування. Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) при проектуванні і будівництві підприємств, будинків і споруд (п.1.3 та 2.2)

ділянки складає 50 метрів і значний вплив на флору і фауну відсутній. Проте огляд будівельної ділянки виявив значне пилове забруднення та шумовий фон, що потребує більш детального вивчення та розробки запобіжних заходів;

- Передбачається, що «буде впроваджена маловідходна технологія», проте, її ефективність та запропоновані ресурсозберігаючі, захисні, відновлювальні, компенсаційні і охоронні заходи¹¹ у документах ОВНС не містяться;
- В матеріалах ОВНС не були розраховані сукупні (кумулятивні) впливи на елементи довкілля для об'єктів комплексу¹². Для кожного об'єкту впливи на елементи довкілля визначалися окремо без врахування існуючого техногенного навантаження від вже існуючих об'єктів, об'єктів, які будуються та об'єктів, які заплановані для будівництва;
- Відсутня інформація про добробут тварин, тобто етичність виведення, розведення, транспортування та забою. Не зважаючи на те, що Україна не є стороною Європейської конвенції про захист тварин, призначених для забою (European Convention for the Protection of Animals for Slaughter, 1979, Strasbourg), виконання пропозиції щодо умов утримання та перевезення тварин рекомендовано міжнародними інститутами, зокрема ЄБРР¹³. Детальні вимоги щодо етичного поводження з тваринами, призначеними для забою прописані в директивах та правилах Європейської комісії (див. Додаток Б).
- Не були оприлюднені заяви про екологічні наслідки після проведення оцінок впливів на навколишнє середовище. Відповідно до Українського законодавства виконавець разом із замовником готують Заяву про екологічні наслідки діяльності: *«На основі висновків остаточного звіту ОВНС замовник і виконавець ОВНС складають текст Заяви про екологічні наслідки планованої діяльності і забезпечують її розповсюдження через засоби масової інформації»* (п.1.8 ДБН А.2.2-1-2003). Заява про наслідки являє собою резюме матеріалів ОВНС, та є юридичним документом щодо суті наслідків проектованої діяльності для навколишнього середовища і гарантій виконання природоохоронних заходів із забезпечення безпеки навколишнього середовища на весь період здійснення планованої діяльності. Замовник (або, за його дорученням, виконавець ОВНС) забезпечують розповсюдження тексту Заяви про екологічні наслідки планованої діяльності через засоби масової інформації. Таких заяв для об'єктів Вінницького комплексу розповсюджено не було. Заяви про екологічні наслідки становлять особливий інтерес для об'єктів підвищеної екологічної небезпеки, а згідно Переліку видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.07.1995 №554) птахокомплекс Вінницький бройлер належить до таких об'єктів;
- Викиди парникових газів було не проаналізовано та впливові на зміну клімату викидів під час стадії будівництва та експлуатації не було приділено уваги¹⁴.

¹¹ ДБН А.2.2-1-2003 Проектування. Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) при проектуванні і будівництві підприємств, будинків і споруд (п.1.14)

¹² Екологічна та соціальна політика ЄБРР, Performance Requirement 1

¹³ Керівництво з екологічних та соціальних аспектів птахівництва, ст. 4

http://www.ebrd.com/russian/downloads/policies/environmental/poultry_prod.pdf

¹⁴ Екологічна та соціальна політика ЄБРР, вимога до ведення діяльності №3:

<http://www.ebrd.com/downloads/research/policies/2008policy.pdf>

Зауваження щодо будівництва та експлуатації

Безпосереднє обстеження об'єктів будівництва та спілкування з місцевим населенням дозволило виявити низьку екологічних проблем що потребують детального вивчення та вирішення, а саме:

- Біля будівельного майданчика бригади №6 на полі поблизу с. Оляниця було організовано водовідведення для пониження рівня ґрунтових вод для потреб будівництва. Систему водовідведення було зроблено у вигляді відкритої траншеї шириною 3-5 м та глибиною 4 м (приблизна оцінка). Оцінка потенційних впливів цієї діяльності не зазнаена у документах ОВНС, проте, може мати значні впливи - ерозії ґрунтів, зміни у верхніх водоносних горизонтах суміжних ділянок;

Система водовідведення біля бригади №6

- Місцева громада неодноразово висловлювала стурбованість змінами природного рівня ґрунтових вод у с. Оляниця після початку будівництва. Проблема є нагальною враховуючи відсутність власного водогону в селі. Дані про вплив будівництва на рівень ґрунтових вод в с.Оляниця відсутні;
- Проектом передбачено скид стоків всього комплексу Вінницький бройлер до р. Південний Буг, яка знаходиться поблизу зони відпочинку жителів Ладжину («Баклани») та біологічно-ландшафтного заказнику «Коротовецький», яке було оцінено як природне ядро регіонального значення згідно з звітом Wetlands International¹⁵. Таким чином, скиди можуть негативно вплинути на біорізноманіття, зменшити рекреаційну та естетичну цінність території;

¹⁵ <http://www.wetlands.org/LinkClick.aspx?fileticket=PEHgw4kBNNg%3D>

Заказник «Коротовецький»

- Джерелом електропостачання комплексу Вінницький бройлер є Ладизинська ТЕС, яка на даний момент є найбільшим забруднювачем атмосферного повітря у Вінницькій області. Птахофабрика планує отримувати електроенергію від Ладизинської ТЕС, що підвищить навантаження на електростанцію та її вплив на навколишнє середовище. Викиди та відкритому золошлаковідвал Ладизинської ТЕС наразі викликають суттєве занепокоєння місцевого населення. Ладизинська ТЕС, збудована у 1972 році, має потужність 1807,5 МВт ¹⁶ і наразі залишається найбільшим забруднювачем атмосферного повітря у Вінницькій області. На її долю належить біля 73 тисячі тон забруднюючих речовин на рік, тобто 72% всіх викидів області від стаціонарних джерел (станом на 2010 рік). ¹⁷ Альтернативні джерела електропостачання комплексу Вінницький бройлер, наприклад станція на біологічному паливі, не розглядалися (з розмови 12.07.2012 із спеціалістом по зовнішнім електричним мережам).

Відкритому золошлаковідвалі Ладизинської ТЕС

¹⁶ <http://www.zakhidenergo.ua/ua/subsections.php?s=ltes>

¹⁷ Регіональна доповідь про стан довкілля за 2010 рік у Вінницькій області

http://www.vineco.ucoz.org/load/st_d/r_d/regionalna_dopovid_pro_stan_dovkillja_za_2010_rik/1-1-0-196

- Санітарно-захисна зона комплексу по виробництва кормів не дотримана. Відповідно до документації санітарно-захисна зона для підприємства такого типу складає 1000 м, проте вул. Привокзальна с.Оляниця з житловими будівлями знаходиться в межах 1000 м від об'єкту будівництва;
- Для вул. Привокзальної також необхідно проаналізувати вплив електромагнітного випромінювання від ліній електропередач, що були побудовані для комплексу з виробництва кормів;
- Потрібно проінформувати громадськість, яким чином буде використовуватись знятий з полів шар родючого ґрунту, оскільки цього не зазначено у документації ОВНС. На даний момент, наприклад, знятий з поля під кормовим комплексом ґрунт є просто складений вздовж лісосмуги;
- Перша черга комплексу по виробництву кормів наразі вже запущена, проте екологічна служба на підприємстві з виробництва кормів на липень 2012 була відсутня.
- Під питанням утилізація твердих відходів птахівництва (падіж і тд.), оскільки зазначений ДП «Тулчинський ветеринарно-санітарний завод» як підприємство, що буде займатись переробкою, але не проінформовано, чи буде мати цей завод достатні потужності.

Соціальні проблеми

Соціальні проблеми не були окреслені в документації ОВНС належним чином. Окрім потенційного працевлаштування не було проаналізовано поточну ситуацію на ринку праці, економічної ситуації в регіоні, потенційного впливу зміни власності та використання високородючих земель під об'єкти птахокомплексу на екомонічний добробут селян, вплив потенційного навантаження на здоров'я місцевого населення.

Наявні проблеми екологічного характеру пов'язані з будівництвом та експлуатацією об'єктів викликали низьку проблем соціальних:

- Можлива зміна рівня ґрунтових вод в с. Оляниця в результаті будівництва та експлуатації нових об'єктів ставить під загрозу забезпечення достатнього обсягу питного водопостачання в селі;
- Громада с. Оляниця стурбована погіршенням умов проживання, зокрема інтенсивністю експлуатації доріг вантажівками Вінницького бройлеру та побічними ефектами експлуатації. Зокрема, в селі значно підвищилось пилове забруднення, шумовий та вібраційний фони. По вул. Леніна с. Оляниця з моменту будівництва місцеві жителі спостерігали поступове розходження фундаменту, появу тріщин на стінах та стелях в житлових будинках, які знаходяться в безпосередній близькості від доріг з інтенсивним рухом вантажівок. В с. Оляниця на узбіччі шляхів розливається бетон, наразі зона забруднення бетоном в певних місцях дороги досягає 1 м з кожного боку. На роздоріжжі по вул. Слобода в м. Ладижині спостерігається вузький роз'їзд та різний рівень доріг при переході з асфальтованої дороги в селі на бетону дорогу для технічних потреб. Жителі вул. Слобода стурбовані шумами при переїзді машин через різнорівневу ділянку дороги та навантаження на систему

відведення дощових вод на узбіччі дороги через експлуатацію дороги вантажівками. При будівництві комплексу альтернативні варіанти прокладання технічних доріг в обхід с. Оляниця та вул. Слобода в Ладжині або заходи по зменшенню навантаження на зазначені населені пункти розглянуті не були. Наразі НЕЦУ було направлено запит до Державного агентства автомобільних доріг України у Вінницькій області щодо правомірності використання дороги вантажівками підприємства.

Вантажівки в с. Оляниця

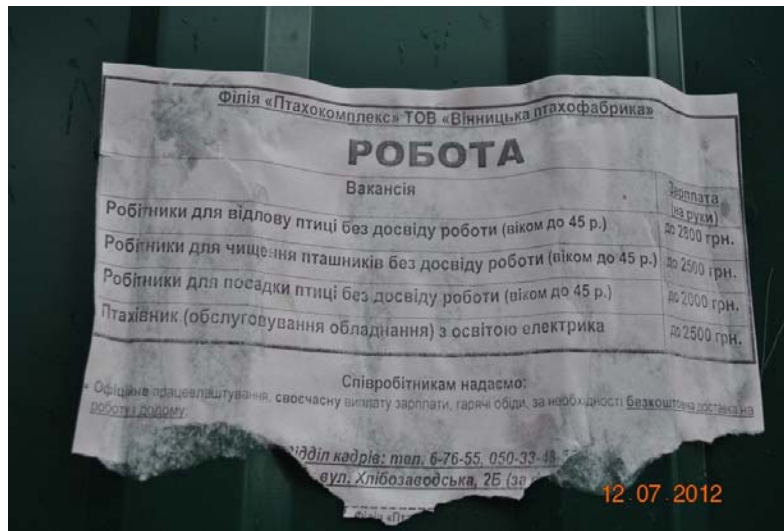

Бетон на узбіччі дороги, с. Оляниця

- Не дотримана санітарно-захисна зона між вул. Привокзальна с. Оляниця та територією заводу по виробництву кормів через що жителі будинків по вул. Привокзальна скаржаться на пилове та шумове забруднення;
- Заплановане будівництво послідосховища поблизу с. Оляниця непокоють, оскільки воно передбачається відкритого типу. Громадськість не має належної інформації про його конструкцію, об'єми та можливі впливи та якість повітря;
- землі історичної значимості місцевого значення – водне джерело «Хмільник» під загрозою, оскільки воно знаходиться поблизу майбутнього послідосховища;

- Вікові обмеження при прийомі на роботу до Вінницького бройлеру та пропозиція лише низько кваліфікованих посад. В об'явах про прийом на роботу на об'єкти підприємства зазначається вікове обмеження у 45 років, що суперечить чинному законодавству та політикам ЄБРР¹⁸, та існує пропозиція лише низькокваліфікованих посад з малою заробітною платою (наприклад доярки, трактористи) в зв'язку з чим заяви про покращення соціально-економічного стану району за рахунок створення робочих місць викликають сумніви. Крім того місцеве населення зазначає, що для потреб будівництва підприємство та підрядні компанії винаймають робітників на тимчасові роботи без офіційного оформлення працівників, а власне роботи відбуваються з порушеннями норм безпеки праці.

Об'ява МХП про робочі місця з віковим обмеженням

- Відсутня оцінка як вилучення сільськогосподарських земель впливає на соціально-економічний стан населення;
- Існують обмеження в отриманні вчасної, достовірної та вичерпної інформації про підприємство Вінницький бройлер. Урахування думки громадськості при прийнятті рішень щодо будівництва об'єктів відбувалося з рядом порушень. Місцеве населення с. Оляниці пригадують громадські слухання по ОВНС у 2010 році як такі, що не відбулися на належному рівні: громадські слухання були проведені у смт. Тростянець, за недостатньою репрезентативністю місцевих громад та недостатньою поінформованістю (документація ОВНС не була доступною для ознайомлення всім зацікавленим). Останнє зауваження варто окремого детального розгляду.

На міжнародному рівні право громадськості на участь у прийнятті рішень стосовно розвитку територій забезпечує Орхуська Конвенція 1998 року. Конвенція визначає права громадян на вільний доступ до інформації, основні засади та принципи участі громадськості у процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля. В Україні конвенція була ратифікована у 1999 році Законом України N 832-XIV (832-14). На рівні національного законодавства доступ до інформації та участь громадськості у прийнятті рішень щодо планування територій

¹⁸ Экологическая и социальная политика ЕБРР (Требования к реализации ЕБРР от 12 мая 2008 года и вступили в силу 12 ноября 2008 года). [Електронний ресурс]. – С. 29.

підпорядкування сільських рад визначається рядом законодавчих та нормативних документів, зокрема Законом України «Про доступ до публічної інформації», «Про охорону навколишнього середовища», *Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17.02.2011 N 3038-VI. До набуття чинності останнього закону діяв Закон України «Про планування та забудову територій» від 20 квітня 2000 року № 1699-III. Оскільки розробка проектної документації, її обговорення та прийняття рішення щодо розвитку території Олянівської сільської ради відбувалося протягом 2010 року, доречними є посилання саме на ЗУ «Про планування та забудову територій» від 20 квітня 2000 року № 1699-III, який нині вже не діє.*

Порядок врахування громадських і приватних інтересів під час планування і забудови територій був передбачений розділом IV1 Закону України «Про планування і забудову територій». Він включає низку заходів, що їх повинні вжити органи місцевого самоврядування під час планування і забудови територій із тим, щоб надати можливість громадськості заявити пропозиції та зауваження відповідно до своїх інтересів, а також встановлює механізм врахування цих інтересів.

Закону України «Про планування і забудову територій» дозволяє виділити такі етапи громадського обговорення містобудівної документації:

- публічне висвітлення процесу та результатів розробки містобудівної документації;
- громадські слухання щодо містобудівної документації й утворення погоджувальної комісії;
- робота погоджувальної комісії щодо містобудівної документації і врахування результатів громадського обговорення містобудівної документації.

У випадку з розробкою та затвердженням містобудівної документації в с.Оляниця, виконання кожного етапу викликає зауваження громадськості. На початковому етапі, громада с. Оляниця не була ознайомлена з процесом розробки містобудівної документації та її результатами в повному обсязі.

На етапі проведення слухань публічна заява про проведення громадських слухань була опублікована в районній газеті лише за місяць до назначеної дати обговорень, в той час як відповідно до статті 30-3 ЗУ «Про планування і забудову територій» цей строк мав бути не меншим за три місяці. Це створювало перешкоди для ретельного вивчення документації. Громадські слухання щодо містобудівної документації було вирішено проводити владними структурами не безпосередньо в с. Оляниця, а в пгт Тростянець, мотивуючи це необхідністю утвердження містобудівної документації трьох селищних рад (Гордіївської, Оляницької та Четвертинівської) та залучення максимально можливої кількості учасників з цих територій. Проте, це фактично обмежило коло учасників, оскільки не всі бажаючі представники громади с. Оляниця змогли взяти участь в обговоренні. Тому обговорення всіх спірних питань між громадськістю і замовниками документації через погоджувальну комісію не було проведено. На цьому етапі не було оприлюднено результатів громадського обговорення і були позбавлені можливості ознайомитись з протоколом засідання.

На сьогодні більшість екологічної інформації та інформації про будівництво та роботу підприємства населення отримує з матеріалів преси. На підприємстві проводяться екскурсії, проте не відомо наскільки ці заходи є інформативними. Компанія має План

залучення зацікавлених сторін¹⁹ розроблений у 2010р., який містить механізм для подачі пропозицій та зауважень. Проте, цей документ доступний лише англійською мовою на веб-сторінці компанії, що ускладнює використання цього механізму населенням та зацікавленими сторонами.

Основні проблеми

До основних екологічних та соціальних проблем, які були виявлені під час аналізу документації, інтерв'ю та візитів на об'єкти підприємства Вінницький бройлер, належать:

- Оцінки впливу на навколишнє середовище для об'єктів комплексу були підготовлені не відповідно до міжнародних кращих стандартів: відсутні оцінки впливів на навколишнього середовища в процесі будівництва, відсутні варіанти альтернативні до будівництва, відсутня оцінка кумулятивних виливів від всіх об'єктів комплексу, не належним чином оцінені впливи на флору та фауну, підземні води, відсутня інформація щодо добробуту тварин, аналіз викидів парникових газів та утилізація відходів птахівництва;
- Не дотримано меж санітарно-захисних зон;
- Не було проведено комплексного аналізу потенційних соціальних проблем: відсутня оцінка як вилучення сільськогосподарських земель впливає на соціально-економічний стан населення, не проведено оцінки впливу об'єктів на здоров'я місцевого населення;
- Будівництво та експлуатація об'єктів комплексу пов'язані з погіршенням умов життя місцевого населення: експлуатація доріг в межах населених пунктів вантажівками, пилове забруднення, шумове навантаження, вібраційний фон (що спричиняє руйнування житлових приміщень), можлива зміна рівня ґрунтових вод та вплив на водо забезпечення, потенційний вплив на рекреаційні зони;
- Існують вікові обмеження при прийомі на роботу до об'єктів комплексу, пропозиція лише низько кваліфікованих посад;
- Відсутня екологічна служба на комплексі виробництва кормів, хоча об'єкт частково запущений в роботу;
- Залучення громадськості на етапі планування та будівництва не було проведено не належним чином: не було надано вичерпної інформації про екологічні впливи, були обмеження в отриманні вчасної, достовірної та вичерпної інформації про підприємство Вінницький бройлер;
- Компанія має не зовсім зрозумілу структуру філій, батьківське підприємство Миронівський хлібопродукт зареєстроване в Люксембурзі, що впливає на систему обліку податків та зважаючи на масштабність підприємства, загальну вигідність підприємства для країни та місцевого населення;
- Недостатньо добре оцінено вплив на біологічне різноманіття, недостатня увага місцевим природоохоронним об'єктам та землям історичної значимості місцевого значення – ландшафтному заказнику «Коротовецький» та джерелу «Хмільник».

Рекомендації

¹⁹ http://www.mhp.com.ua/userfiles/file/2010-05-21_MHP_Stakeholder%20Engagement%20Plan.pdf

Відповідно до виявлених зауважень, було розроблено ряд рекомендацій для комплексу Вінницький бройлер, а саме:

- Розробити та оприлюднити ОВНС (EIA) у відповідності до міжнародних вимог, звернути особливу увагу на оцінку кумулятивних впливів на навколишнє середовище всіх підприємств Вінницького бройлеру, а також врахувати підприємства які будуються або заплановані для будівництва, детально дослідити та розписати можливі впливи на атмосферне повітря, підземні води, флору та фауну, звернути увагу на добробут тварин та ін. Розробити та оприлюднити План дій по зменшенню навантаження на навколишнє (Environmental Action Plan) у відповідності до ОВНС, встановити графік його виконання та періодичність моніторингу, оприлюднювати моніторингові звіти у встановлений час. Забезпечити доступність ОВНС, екологічних звітів, Плану дій та моніторингових звітів в електронній мережі;
- Провести дослідження причин зникнення вод у с.Оляниця, у разі необхідності прийняти запобіжні заходи;
- Оцінити пилове та шумове забруднення, вібраційний фон на дорогах в межах населених пунктів та прийняти заходи щодо їх зменшення або розглянути альтернативні варіанти прокладання технічної дороги в обхід житлових вулиць;
- Оцінити електромагнітне випромінювання та його можливий вплив на здоров'я населення;
- Реалізувати задекларовані принципи соціальної відповідальності бізнесу, а саме розробити соціальні програми для сіл, які знаходяться поблизу об'єктів будівництва, або оприлюднити такі програми за умови їх наявності. Зокрема, сприяти покращенню умов життя в таких населених пунктах шляхом допомоги в прокладанні водогону, вуличного освітлення, благоустрою доріг та тротуарів, обладнання учбових закладів, тощо. Визначити та забезпечити плани виконання програм;
- Переглянути політику компанії щодо прийняття на роботу згідно з міжнародних практик - без вікових обмежень на посади, з офіційним оформлення та з дотриманням безпеки праці;
- Налагодити екологічну службу на підприємстві;
- Забезпечити більші інформаційну відкритість, налагодити систему для звернень громадян та двостороннього діалогу, наприклад забезпечити створення інформаційного центру та покращити механізм звернень громадян на місцевому рівні;
- Звернути увагу на добробут тварин щодо найкращих міжнародних практик та проінформувати громадськість щодо цього питання.

Додаток А Зустрічі, проведені в рамках дослідження

Ім'я та прізвище	Посада	Організація	Дата та місце зустрічі
Удовиченко Людмила	Активіст с. Оляниця	ГО Комітет порятунку с. Оляниця	12.07.2012, с. Оляниця
Бевзюк Ганна	Активіст с. Оляниця	ГО Комітет порятунку с. Оляниця	12.07.2012, с. Оляниця
Катеринич Володимир	Спеціаліст з охорони НС	Народний центр екологічного контролю	12.07.2012, м. Ладизин
Скакодуб Андрій	Юрист	Народний центр екологічного контролю	12.07.2012, м. Ладизин
Кондрицький Володимир	Спеціаліст з управління	Народний центр екологічного контролю	12.07.2012, м. Ладизин
Герман Софія	Спеціаліст з метрології, екології	Комбикормовий завод комплексу Вінницький бройлер	13.07.2012, м. Ладизин
Леонід Станиславович	Спеціаліст із зовнішніх мереж та виробничих площадок	Вінницький бройлер	13.07.2012, м. Ладизин
Соботюк Анастасія	Голова відділу по зв'язкам з ЗМІ та роботи з інвесторами	Миронівський хлібпродукт	20.07.2012, м. Київ
Доценко Тетяна	Головний еколог	Миронівський хлібпродукт	20.07.2012, м. Київ

Додаток Б Захист тварин призначених до забою: рекомендації щодо умов утримання, перевезення та забою

Рекомендації для утримання всіх видів тварин, призначених для забою

- Council Directive 98/58/EC of 20 July 1998 concerning the protection of animals kept for farming purposes Official Journal L 221, 08/08/1998 p. 0023 - 0027
- European Convention for the protection of animals kept for farming purposes Official Journal L 323, 17/11/1978 p. 0014 - 0022 (13 KB)
- 78/923/EEC: Council Decision of 19 June 1978 concerning the conclusion of the European Convention for the protection of animals kept for farming purposes Official Journal L 323, 17/11/1978 p. 0012 - 0013
- Commission Decision (2006/778/EC) 14 November 2006 amending Decision 2000/50/EC concerning minimum requirements for the collection of information during the inspections of production sites on which certain animals are kept for farming purposes (Text with EEA relevance) (Official Journal L 314, 15.11.2006 p. 0039-0047)

Рекомендації для утримання курей, що виводяться

- Council Directive 2007/43 of 28 June 2007 laying down minimum rules for the protection of chickens kept for meat production (OJ L 182, 12.7.2007 p. 0019-0028)

Рекомендації щодо захисту тварин під час забою

- Council Directive 93/119/EC of 22 December 1993 on the protection of animals at the time of slaughter or killing Official Journal L 340, 31/12/1993 p. 0021 - 0034
- Council Regulation (EC) No 1099/2009 of 24 September 2009 on the protection of animals at the time of killing.
- European Convention for the protection of animals for slaughter Official Journal L 137, 02/06/1988 p. 0027 - 0038 (64 KB)
- 88/306/EEC: Council Decision of 16 May 1988 on the conclusion of the European Convention for the Protection of Animals for Slaughter Official Journal L 137, 02/06/1988 p. 0025 - 0026

Рекомендації щодо захисту тварин під час транспортування

- Council Regulation (EC) No 1/2005 of 22 December 2004, on the protection of animals during transport and related operations and amending Directives 64/432/EEC and 93/119/EC and Regulation (EC) No 1255/97
- Council Decision (2004/544/EC) of 21 June 2004 on the signing of the European Convention for the protection of animals during international transport
- European Convention for the Protection of Animals during International Transport (revised) (109KB)
- Commission Regulation (EC) 639/2003 of 9 April 2003 laying down detailed rules pursuant to Council Regulation (EC) 1254/1999 as regards requirements for the granting of export refunds related to the welfare of live bovine animals during transport Official Journal L 093, 10/04/2003 p.0010 - 0017
- Council Regulation (EC) No 1255/97 of 25 June 1997 concerning Community criteria for staging points and amending the route plan referred to in the Annex to Directive 91/628/EEC (OJ L 174, 2.7.1997, p.1)

Джерела

МХП. Офіційний сайт компанії МХП. <http://www.mhp.com.ua/>

МХП. Річний звіт 2011. <http://www.mhp.com.ua/userfiles/report/white/>

Спектр ВАТ «Миронівський хлібопродукт». 2010. ОВНС. Філія ЗАТ «Зернопродукт МХП» Птахофабрика «Вінницький бройлер» Бригада 7 з вирощування курчат-бройлерів

Спектр ВАТ «Миронівський хлібопродукт». 2010. ОВНС. . Філія ЗАТ «Зернопродукт МХП» Птахофабрика «Вінницький бройлер» Бригада 8 з вирощування курчат-бройлерів

Спектр ВАТ «Миронівський хлібопродукт». 2010. ОВНС. . Філія ЗАТ «Зернопродукт МХП» Птахофабрика «Вінницький бройлер» Бригада 9 з вирощування курчат-бройлерів

Спектр ВАТ «Миронівський хлібопродукт». 2010. Філія ЗАТ «Зернопродукт МХП» Птахофабрика «Вінницький бройлер» Інкубаторо-птичниківна станція

Спектр ВАТ «Миронівський хлібопродукт». 2010. Філія ЗАТ «Зернопродукт МХП» Птахофабрика «Вінницький бройлер» Комплекс по виробництву кормів

Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська Конвенція), 1998, Орхус, ратифіковано Законом України N 832-XIV (832-14) від 06.07.99

Закон України Про охорону навколишнього середовища, від 25 липня 1991 р.

Закон України Про екологічну експертизу, від 9 лютого 1995 р.

Закон України Про відходи, від 5 березня 1998 р.

Закон України Про тваринний світ, від 3 березня 1993 р.

Закон України Про охорону атмосферного повітря, від 16 жовтня 1992 р.

Закон України Про планування та забудову територій» від 20 квітня 2000 року *(діяв до набуття чинності Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17 лютого 2011)*

ДБН А.2.2-1-2003 “Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) при проектуванні та будівництві підприємств, будинків і споруд”. Основні положення проектування

ДБН А.2.2-3-2004 “Склад, порядок розроблення, погодження та затвердження проектної документації для будівництва”

European Convention for the Protection of Animals for Slaughter, 1979, Strasbourg

EBRD. Projects requiring an EIA under EBRD Environmental and Social Policy EIA Sample report format. <http://www.ebrd.com/environment/e-manual/r16eia.html>

EBRD. Guidance for local disclosure of Environmental Impact Assessments. <http://www.ebrd.com/environment/e-manual/r16eia.html>

EBRD. Sub-sectoral environmental and social guidelines: Poultry production. http://www.ebrd.com/russian/downloads/policies/environmental/poultry_prod.pdf

